

ג: עין משפט
נר מצוה

השותפין פרק ראשון בבא בתרא

מסורת הש"ס

16 עינין ג' (ג) מנהל סו:
17 ליל דוכתא לעילוי:
18 דקא, (ד) ליל דוכתא
19 דמנוח יחידי, ושל-
20 (ועינין ג' א) 1000.
21 עינין ג' (ח) ועינין
מחיי"ט (ט) ליל דוכתא,
(ומנהל סו.) דמי דמי.

הנהרות הב"ח
(א) נח ומשיכה קח כלל
הקרה ומשיכה לא קח כלל
מקרה הוה נחחן י' פשימי:
(ב) שם לא מי ויהא קמי
בביתא וז נתון טפחים
ומחלה הי נתון טפחים
ומחלה הסח מי לאטעשי:
(ג) שם כי קייטא כספוא
ומחוי וכו' כי קסוח:
(ד) שם יומא מי שפשיה
לבת קלא דאמר סו' וינימ
ההיא גמלא נחחן: (ה) שם
דמחא קלא:

לעוי רש"י
קייבוי"ט, קורות (ג):

מוסף רש"י
רחבה כדי לקבל ארית,
שפחה דומה לקביעת לבנת
עליה ענין עינין ג' ו-
והאריות חצי לבינה של
ג' טפחים, נחלה אחת טמ
יחלה דוכת סו' משום
פשיעווא, שם א"ש
היי"טא ולי יבנה דמי, וזה
כל מאן דאמי דאמר
מבית חשמונאי אריתא
עברא דאמי, שם וינימ
עברא דאמי, שם וינימ
היי"טא יבנה כדי על שם
בית חשמונאי, ומחלה לא
נתת יחלה שפך, דמחיה
על לבנתא נחחן כשם
ויחי לילי טמל עבדים
(ועינין ג').

רבינו גרשום (המשך)
ובאחד בימות החמה אוחז
של ימות החמה ביה בחוקין
אוחז בימות הגשמים ושל
ימות הגשמים בימות החמה
כדי שיהא להם מקום
הפלה בכל שנה; וכן
זו; מביבוי לעינין ג' ו-
הכנסת: ומחיי, ומחויין הן
במקום אחד מן אריתין
הואיל והמקום נכריין לא
פשיי ומצי למיטרייה
או דלמא נחויש דלמא
היבתינו למצוה אחריית.

יתנו לפדיון שברים, הררי
הררי, בחוקים הויין
שריני ליבני שפחוקין
עשרותי הלבינים ומחיי
כשרי ומעוהו הקרות
הכל (וענין) לחתיל הבנין
מאי יכול לפתור היין
קודם שיתחילו ההרש או
לא; אי הכי דאמי איכא
למיחש אפי' כי מיבני האי
לא ליפתור אחריית דאיכא
למיחש דמתמי ליה פדיון
שברים ומבני ליה ואיכא
פשיעווא ומשני ירחא
דאינשא לא מורכב כ"ש
בית הכנסת הואיל ומחויין
הוא וליכא למיחש; ולא
אמר דלא לפתור עד דבני
אחרייתא אלא דלא חזו
בית תיורא ריעע או סק
אבל חזו בית תיורא סח
לאחרי; ועיניה לפוריה
להתם, כדי שיהיו הנכסים
בבית כנסת.

כעשים. בית ראשון עמד ד' מאות ועשר וביט שני ד' מאות ועשרים:
אנב תקרה ומעויבה. שהעלייה היתה נמוכה עליו ומעויבה של טיט
ערכם על גבה וכבוד המשא מעמיד הכותל שלא יהיה לעדן הלכך
מקדש שני שלא היה כותל ל' מגיע לעלייה לא יוכל לעמוד: הן וסידן או
כן בלא סידן. הני שיעורי דמחיי עס

עובי הטיח קח חשיב להן או דילמא
מקום הכניסה היו צפוייה לנד טיח
הסיד: והא קפני עפשיים ומחלה.
אלמא חלי טפח נמי חשיב: חוי
לאינטרופי. של זה ושל זה מאטרפין
לנפח: הקורה שאמרו. לענין
הכשר מבני: ג' טפחים. אלמא ג'
טפחים דקמי לגבי' מחיי' גבי לבינין
דקמני זה נתון טפח ומחלה חזו נתון
טפח ומחלה הן בלא סידן קאמר דהא
לבינה לחודה שלשה טפחים: הסס
כדכרכסא. ומחיי' נוערתא דעס
סידן לא היו אלף א' טפחים: משום
פשיעווא. דילמא מתרמי אונס
ופשעי ולא בנו אחריית: משום ללוי.

כל זמן הננין: לה כי קייטא כספוא.
בית הכנסת היה להם לימות החורף
נמוך ככתלים דחנים וחלויות מועטין
מפני הלינה ובימות החמה בית
הכנסת אחר שאיר שולט בו: וזו.
ללכך בית הכנסת חדש ומחיים
כד הגבאי מי איכא למיחש לפשיעווא
או לא: שריני ליבני. מקודרים
הלבינים או על גב זה ומחויין לתמן
כניין: דדיי סודרי. משופין ומחוקין
רהיטי הגג קייבוי"ט: י' כנו נמי.
כי נישמח דמחא לא נסתרוה לעמיקא
דדילמא מתרמי פדיון שניין ומבני
ליה: ולא אמרן. דלא ליסתרוה
לעמיקא: אלף דלא חזו כיה סוואל.
דיקוע שיהא מוזמן ליפול: עילייה
לפורייה הסס. כדי שלא יתיאש
כניינו שהחמה והגשמים מלערין
אוחז: שפכי. מחויין: כיכי אפסיס
עלם להודוס. כדאמר' לקמן כשמעמן
ד' ו. וכמונה היא ניוסיסין בן גוריון:
אהדר

להתם ולא אפקיה עד דמתקין ליה שפכי וכבא כן בוטא היכי אסביה ליה
עצה להורדוס למיסתריה לבית המקדש והאמר רב חסדא לא ליסתור איניש כי
כנישתא עד דבני כי כנישתא אחרייתא אי בעית אימא תיורא הוא כיה איבעית
אימא מ' מלכותא שאני דלא הדרא ביה דאמר "שמואל אי אמר מלכותא
עקרנא טורי עקר טורי ולא הדר ביה הורדוס עבדא דבית חשמונאי הוא נתן
עיניו באותה תינוקת יומא חד (ו) שמעו ההוא גברא בת קלא דאמר כל עבדא
דמריד השתא מצלח קם קמלינהו לכולהו מרותיה ושיריה לההיא ינוקתא כי
חזת ההיא ינוקתא דקא בעי למינסבה סליקא לאיגרא (ז) ורמא קלא אמרה "כל
מאן דאתי ואמר מבית חשמונאי קאתינא עבדא הוא דלא אישתיריא מנייהו
אלא ההיא ינוקתא והיא ינוקתא נפלה מאיגרא לארעא טמנה שבע שנין
ברובשא איכא דאמרי בה עליה איכא דאמרי לא בא עליה דאמרי לה בא
עליה הא דטמנה ליתוביה ליצריה ודאמרי לה לא בא עליה האי דטמנה
כי היכי דנאמרו בת מלך נסב אמר מאן דריש ימקרב אחיך תשים עליך מלך
רבנן קם קמלינהו לכולהו רבנן שבקיה לבבא בן בוטא למשקל עצה מניה
אהדר

(וע"ע חוס' יבמות מה: ד"ה כיון דאמנו): מאן דריש מקרב אחיך רבנן. דפשטי' דקרא לא משמע למעטי ענד שהוא אחיך נמלות אלף עובד
סוכני ורבנן דרשו (ב"ק פח). מנומרת שגאחין: קמלינהו צבאיהו רבנן. לאו דוקא לכולהו דהא חזו בני תיורא שהיו נשאים כשעלה
הלל מבבל כדאמרין כפסחים כפרק אלו דברים (דף סו.) והלא היה לפני הנית מאה שנה כדאמרין כפרק קמא דשבת (דף עו.):
ומלכות הורדוס היה לפני הנית ק"ג שנה כדאמרין כפרק קמא דע"ו (דף עו.):

שכל
וירדן ומטעין עליו הוא יסור מלכותא כהנין יתר: שפכי. מורכב: אי הכי רלא ליפתור עד דבני אחרייתא. כבא בן בוטא היכי
אסביה עצה כו. מלכא שאני רבין דאמר למיבניה לא הדר ביה וליכא למיחש לפשיעווא: באותה תינוקת. דבית חשמונאי:

אמר אבי נסיר. השתא לא נריך לשנייה קמא: מבלל דאיכא
ווסרת: וא"ת ודילמא מכלל דאיכא נרדנתא ומה דיקא
הוא זה וזוהיך ר"י דאם אין פחות משלשה אנב גדולות יש א"כ
כדי נקט חלי לבינה של ג' טפחים דלא היה נריך למחיי אלף
והאריות חלי לבינה ומו לא וממילא

הייתי משער כקטנה הואיל ולא מפרש
שיעורא: הג"ה כי קייטא ובי
סימווא היו כמו איכא מיוהא ושרי
ואם שמי נמי כנסיות היו בני'
מקומות של קייטא ושל סימווא
איירי כגון דמוז בה מיוהא ועוד נראה
כיון דיש עס הכני' אחר אין לחוש אס
לא יבני זאת והא דקאמר דאיכא
דוכחא ללזוי היינו שאין כהני' ועוד
מחמת קור ומוס אין לחוש שמא
יפשעו או נזמן גדול כל כך אין לחוש.
ע"כ הגה"ה: אי הכי כי בנייה נמי.

ועייליה צוריה אהתם. ומימה
והא אמרנא נמי כנסיות
אין ינשים בהם לא שיהא קבע ולא
שינה עריו ואין לתרך משום דכנבל
הוי ואמר רב אסי נפ' כחלא דמגילה
ודק פח: וס' ד' נמי נמי כנסיות של כבל

על תנאי של עשויות ופ"ה הסס נפקא
מינה לענין לא דקמי לעיל אין אולעין
כהן ואין שומים כהן ואין נכסות כהן
נחמה מפני החמה ובגשמים מפני
הגשמים ושל כבל מותר דהא קאמר
הסס כתר הכי ריענא ורב דלא חזו
קיימי ושילי שמתחא מרבא אהא
זילתא דמטרע עלייהו ועיילי לני
כנישתא ולא משום מטרע אלף משום
דשמעתא צע' לילתא והשתא והלא
כהני' על כבל היה והיו יבולין ליכנס
כה מפני המטר וי"ל דלאו ממש לכהני'
עייליה לפוריי' אלף כסמין לכהני'
אכונס כהדי סיד פשיעווא
מחוקין צורן ג' טפחים
דאי לא הכי (וליקא הא)
ר' טפחים שלימה דבני
שיעור מקום הסיי או או
בלא סידן ולמקום ולמקום
ניול בירוא בעי למיחן ה'
טפחים הוי ג' טפחים
סידן ספוקי הסיי: ר'
סידן הוי בלא סידן. ו'
טפחים (ולמקום) (ולמקום)
עבי למחא תירוייה א"כ
נתיניוהו לשיעורא סיד
ולמא הכי וז נתון ג'
טפחים ומשני למקום סיד
הואני כסו כן וכן כבוליה
אלא מילא חזי הכי ש"מ
אם הניול ומקום הסיי
לא הוי אלף ר' טפחים
(אלא) (לא) ליעול איכא
לך הן ולא סידן ואי אמרי
אמאי לא חזי שיעורא דסיד
כיון דלא חזי טפח לא
חשיב למתניה: הנה תפי
לאטעווי. אי חציא טפח
לשפא אבל מקום סיד
לא חזי לאטעווי לטוש
חשבו: קורה שאמרי. לגבי
מבוי דמניו לבינה של ג'
טפחים סוכני דני טפחים
שלימות חזי כל לבינה
ושי' ולמקום לבינה בעינין
ג' טפחים שלימות לב'
מקום סיד הוי' לבינו
דמסיס גדיה: (מיהו) (דמיה)
דמחא: לא חידוק דמקום
לבינה ג' טפחים וליכא
דאיתן טפחים או דתייבטי
לבינות מבוי גדולים טפח
גודול אבל חשני כמטפח
בביתא חזי ומחיי הן וסידן
ג' טפחים כמטפח.

איתא להא ותי' להא. דהא
בין בבנין בין בשנים היה
גודל: כי קאי נמי תלתין
אמה מבני אמה תלתין
ראשון מיום התקנה
והעובדי' מוחתא עלי
ומכונסין לא מילא לאו
דכי לא קאי אמר תחתין:
ועבר כמה דאפשר. לעמוד
בכובה בבנין כותל ומכאן
ולמעה ער התקנה לעיבר
פרוכא: אי כולה פרוכה
מפשיין (דכמתין) והבידיל:
פרוכת וכו': הן וסידן.
כלומר לא הא דהנין כותל
הן נתון ג' טפחים וזה
נתון ג' טפחים חזי מקום
אכונס כהדי סיד פשיעווא
מחוקין צורן ג' טפחים
דאי לא הכי (וליקא הא)
ר' טפחים שלימה דבני
שיעור מקום הסיי או או
בלא סידן ולמקום ולמקום
ניול בירוא בעי למיחן ה'
טפחים הוי ג' טפחים
סידן ספוקי הסיי: ר'
סידן הוי בלא סידן. ו'
טפחים (ולמקום) (ולמקום)
עבי למחא תירוייה א"כ
נתיניוהו לשיעורא סיד
ולמא הכי וז נתון ג'
טפחים ומשני למקום סיד
הואני כסו כן וכן כבוליה
אלא מילא חזי הכי ש"מ
אם הניול ומקום הסיי
לא הוי אלף ר' טפחים
(אלא) (לא) ליעול איכא
לך הן ולא סידן ואי אמרי
אמאי לא חזי שיעורא דסיד
כיון דלא חזי טפח לא
חשיב למתניה: הנה תפי
לאטעווי. אי חציא טפח
לשפא אבל מקום סיד
לא חזי לאטעווי לטוש
חשבו: קורה שאמרי. לגבי
מבוי דמניו לבינה של ג'
טפחים סוכני דני טפחים
שלימות חזי כל לבינה
ושי' ולמקום לבינה בעינין
ג' טפחים שלימות לב'
מקום סיד הוי' לבינו
דמסיס גדיה: (מיהו) (דמיה)
דמחא: לא חידוק דמקום
לבינה ג' טפחים וליכא
דאיתן טפחים או דתייבטי
לבינות מבוי גדולים טפח
גודול אבל חשני כמטפח
בביתא חזי ומחיי הן וסידן
ג' טפחים כמטפח.

איתא להא ותי' להא. דהא
בין בבנין בין בשנים היה
גודל: כי קאי נמי תלתין
אמה מבני אמה תלתין
ראשון מיום התקנה
והעובדי' מוחתא עלי
ומכונסין לא מילא לאו
דכי לא קאי אמר תחתין:
ועבר כמה דאפשר. לעמוד
בכובה בבנין כותל ומכאן
ולמעה ער התקנה לעיבר
פרוכא: אי כולה פרוכה
מפשיין (דכמתין) והבידיל:
פרוכת וכו': הן וסידן.
כלומר לא הא דהנין כותל
הן נתון ג' טפחים וזה
נתון ג' טפחים חזי מקום
אכונס כהדי סיד פשיעווא
מחוקין צורן ג' טפחים
דאי לא הכי (וליקא הא)
ר' טפחים שלימה דבני
שיעור מקום הסיי או או
בלא סידן ולמקום ולמקום
ניול בירוא בעי למיחן ה'
טפחים הוי ג' טפחים
סידן ספוקי הסיי: ר'
סידן הוי בלא סידן. ו'
טפחים (ולמקום) (ולמקום)
עבי למחא תירוייה א"כ
נתיניוהו לשיעורא סיד
ולמא הכי וז נתון ג'
טפחים ומשני למקום סיד
הואני כסו כן וכן כבוליה
אלא מילא חזי הכי ש"מ
אם הניול ומקום הסיי
לא הוי אלף ר' טפחים
(אלא) (לא) ליעול איכא
לך הן ולא סידן ואי אמרי
אמאי לא חזי שיעורא דסיד
כיון דלא חזי טפח לא
חשיב למתניה: הנה תפי
לאטעווי. אי חציא טפח
לשפא אבל מקום סיד
לא חזי לאטעווי לטוש
חשבו: קורה שאמרי. לגבי
מבוי דמניו לבינה של ג'
טפחים סוכני דני טפחים
שלימות חזי כל לבינה
ושי' ולמקום לבינה בעינין
ג' טפחים שלימות לב'
מקום סיד הוי' לבינו
דמסיס גדיה: (מיהו) (דמיה)
דמחא: לא חידוק דמקום
לבינה ג' טפחים וליכא
דאיתן טפחים או דתייבטי
לבינות מבוי גדולים טפח
גודול אבל חשני כמטפח
בביתא חזי ומחיי הן וסידן
ג' טפחים כמטפח.

איתא להא ותי' להא. דהא
בין בבנין בין בשנים היה
גודל: כי קאי נמי תלתין
אמה מבני אמה תלתין
ראשון מיום התקנה
והעובדי' מוחתא עלי
ומכונסין לא מילא לאו
דכי לא קאי אמר תחתין:
ועבר כמה דאפשר. לעמוד
בכובה בבנין כותל ומכאן
ולמעה ער התקנה לעיבר
פרוכא: אי כולה פרוכה
מפשיין (דכמתין) והבידיל:
פרוכת וכו': הן וסידן.
כלומר לא הא דהנין כותל
הן נתון ג' טפחים וזה
נתון ג' טפחים חזי מקום
אכונס כהדי סיד פשיעווא
מחוקין צורן ג' טפחים
דאי לא הכי (וליקא הא)
ר' טפחים שלימה דבני
שיעור מקום הסיי או או
בלא סידן ולמקום ולמקום
ניול בירוא בעי למיחן ה'
טפחים הוי ג' טפחים
סידן ספוקי הסיי: ר'
סידן הוי בלא סידן. ו'
טפחים (ולמקום) (ולמקום)
עבי למחא תירוייה א"כ
נתיניוהו לשיעורא סיד
ולמא הכי וז נתון ג'
טפחים ומשני למקום סיד
הואני כסו כן וכן כבוליה
אלא מילא חזי הכי ש"מ
אם הניול ומקום הסיי
לא הוי אלף ר' טפחים
(אלא) (לא) ליעול איכא
לך הן ולא סידן ואי אמרי
אמאי לא חזי שיעורא דסיד
כיון דלא חזי טפח לא
חשיב למתניה: הנה תפי
לאטעווי. אי חציא טפח
לשפא אבל מקום סיד
לא חזי לאטעווי לטוש
חשבו: קורה שאמרי. לגבי
מבוי דמניו לבינה של ג'
טפחים סוכני דני טפחים
שלימות חזי כל לבינה
ושי' ולמקום לבינה בעינין
ג' טפחים שלימות לב'
מקום סיד הוי' לבינו
דמסיס גדיה: (מיהו) (דמיה)
דמחא: לא חידוק דמקום
לבינה ג' טפחים וליכא
דאיתן טפחים או דתייבטי
לבינות מבוי גדולים טפח
גודול אבל חשני כמטפח
בביתא חזי ומחיי הן וסידן
ג' טפחים כמטפח.

איתא להא ותי' להא. דהא
בין בבנין בין בשנים היה
גודל: כי קאי נמי תלתין
אמה מבני אמה תלתין
ראשון מיום התקנה
והעובדי' מוחתא עלי
ומכונסין לא מילא לאו
דכי לא קאי אמר תחתין:
ועבר כמה דאפשר. לעמוד
בכובה בבנין כותל ומכאן
ולמעה ער התקנה לעיבר
פרוכא: אי כולה פרוכה
מפשיין (דכמתין) והבידיל:
פרוכת וכו': הן וסידן.
כלומר לא הא דהנין כותל
הן נתון ג' טפחים וזה
נתון ג' טפחים חזי מקום
אכונס כהדי סיד פשיעווא
מחוקין צורן ג' טפחים
דאי לא הכי (וליקא הא)
ר' טפחים שלימה דבני
שיעור מקום הסיי או או
בלא סידן ולמקום ולמקום
ניול בירוא בעי למיחן ה'
טפחים הוי ג' טפחים
סידן ספוקי הסיי: ר'
סידן הוי בלא סידן. ו'
טפחים (ולמקום) (ולמקום)
עבי למחא תירוייה א"כ
נתיניוהו לשיעורא סיד
ולמא הכי וז נתון ג'
טפחים ומשני למקום סיד
הואני כסו כן וכן כבוליה
אלא מילא חזי הכי ש"מ
אם הניול ומקום הסיי
לא הוי אלף ר' טפחים
(אלא) (לא) ליעול איכא
לך הן ולא סידן ואי אמרי
אמאי לא חזי שיעורא דסיד
כיון דלא חזי טפח לא
חשיב למתניה: הנה תפי
לאטעווי. אי חציא טפח
לשפא אבל מקום סיד
לא חזי לאטעווי לטוש
חשבו: קורה שאמרי. לגבי
מבוי דמניו לבינה של ג'
טפחים סוכני דני טפחים
שלימות חזי כל לבינה
ושי' ולמקום לבינה בעינין
ג' טפחים שלימות לב'
מקום סיד הוי' לבינו
דמסיס גדיה: (מיהו) (דמיה)
דמחא: לא חידוק דמקום
לבינה ג' טפחים וליכא
דאיתן טפחים או דתייבטי
לבינות מבוי גדולים טפח
גודול אבל חשני כמטפח
בביתא חזי ומחיי הן וסידן
ג' טפחים כמטפח.